

také po zřízení samostatného státu československého prozatím v platnosti.

Vedle § 3. tohoto citovaného zákona č. 307 ř. z. z roku 1917 jest sice vláda povinna nařízení vydaná základem tohoto zákona předložiti říšské radě jakožto zákonodárnému sboru, tudíž nyní Národnímu shromáždění, jež dle § 4. zák. z 13. listopadu 1918 č. 37 sb. z. a nař. právomoc zákonodárnou vykonává, a to, je-li shromážděno, nejděle koncem každého kalendářního čtvrtletí, jinak jakmile se shromáždí. Avšak § 5. téhož zákona č. 307. ř. z. z r. 1917 stanoví dále, že nařízení ta, nejsou-li omezena na čas, zůstávají tak dlouho platna, pokud nebudou novými vydanými nařízeními nebo k žádosti říšské rady (nyní Národního shromáždění) změněny neb zrušeny.

Stanoví tudíž zákon sám, že nařízení základem jeho vydaná, platí až do výslovného zrušení jejich, buď vládou samotnou novými její nařízeními z vlastní iniciativy nebo podle usnesení zákonodárného sboru.

Poněvadž takové zrušení se dosud nestalo, sluší uznati nařízení, podle něhož rejstříkový soud zápis stěžovatele odepřel, za posud platíci.

Vláda, které zákon v posledním odstavci § 5. dále ukládá, aby, nedodrží-li lhůtu v § 3. stanovenou, nařízení ihned zrušila, jest sice Národnímu shromáždění za splnění této jí zákonem uložené povinnosti parlamentárně zodpovědná, avšak právě ze znění tohoto dodatku, který nestanoví, že nařízení nedodržením lhůty pozbývá platnosti, nýbrž nařizuje, že musí býti zrušeno, plyne, že dokud výslovně nebylo zrušeno, má platiti, takže soudové nemožou zkoumati, bylo-li vyhověno povinnosti vládě zákonem uložené, nýbrž jsou povinni zachovávatí předpis nařízením zmíněným vydaný tak dlouho, pokud nebyl zrušen způsobem v § 5. vysloveným.

Není tu tedy ani patrné nezákonnosti ani zmatku, pročez dovolacímu rekursu nebylo přiznati úspěchu.

Samostatné zastupování společnosti s ruč. obm. jejími jednateli nemůže obstáti vedle kolektivního zastupování jejich.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 24. února 1920 R I 78/20.)

Krajský soud v Chr. připustil zápis společnosti s r. obm. a zápis její dvou jednatelů s právem, že znamenati firma může jeden neb druhý samostatně a mimo to prokurista s dodatkem prokuru označujícím jen společně s jedním jednatelem.

Stížností české finanční prokuratury vrchní soud v Praze vyhověl a společností nařídil, aby dotčený článek společenské smlouvy o zastupování společnosti uvedla v soulad s § 18. zák. ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. jinak by z rejstříku byla vymazána. Odůvodnění: Společnost s r. obm. jest na venek naproti třetím osobám zastupována svými jednateli.

Způsob zastupování jednatelů může býti smlouvou společenskou upraven a kdyby takového upravení nebylo, řídí se právo zastupovací jednatelů ustanovením § 18. zák. ze 6. března 1906 č. 58 ř. z.

Právo zastupovací jednatelů na venek může smlouvou společenskou se zřetelem na § 18. cit. zák. upraveno býti ovšem jen jednotně, a má-li společnost více jednatelů, rozhoduje smlouva společností, má-li právo každý z jednatelů samostatně zastupovati společnost, nebo všichni, nebo alespoň někteří společně, není ale zajisté přípustno, aby jednatelé ku samostatnému zastupování společnosti oprávnění, zároveň ku kolektivnímu zastupování společnosti povolání byli. Toto poslední znamenalo by omezování práva zastupování jednatelů ku samostatnému zastupování společnosti oprávněných, a bylo by tudíž takové ustanovení nepřipustné.

Pak-li tedy smlouva společenská v odst. X. stanoví, že jednatelé na venek zastupují společnost každý samostatně, zároveň ale ustanovuje, že v případech, kde společnost na sebe bere závazek 50.000 Kč přesahující, musí ale jednatelé o tom se dohodnout a smlouvu podepsati, a tak stanoví se kolektivní zastupování jednatelů na venek, nehoví toto ustanovení předpisu § 18. cit. zák. Slušelo proto stížnosti vyhověti a rozhodnouti, jak uvedeno shora.

Nejvyšší soud dovolací stížnosti nevyhověl. — Důvody: Zákonným pravidlem jest kolektivní zastoupení všech jednatelů. Smlouva může však stanoviti něco jiného, tedy samostatné zastoupení jako výjimku z pravidla. Odporuje však zákonu (§ 18. zák. z 6. března 1906, č. 58 ř. z.), stanoví-li smlouva samostatné a kolektivní zastoupení jednatelů zároveň.

Zastoupení ve smlouvě obsažené ohrožovalo by právní bezpečnost, ježto by v jednotlivém případě muselo býti šetřeno, o jaké závazky jde a jakého zastoupení je třeba. Usnesení v odpor vzaté hoví zákonu.

I když teprve rekursní soud k stížnosti navrhovatelově zajištění důkazu připustí, jest dle § 386., odst. 14. c. ř. s. opravný prostředek vyloučen.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 1920, R I 246/20.)

Návrhu Aově na zajištění důkazu proti Bovi, který první stolice (okresní soud v Ústí nad Lab.) zamítl, vyhověl soud rekursní (kraj. soud v Litoměřicích) k stížnosti navrhovatelově.

Dovolací rekurs Bův byl nejvyšším soudem jako nepřipustný odmítnut, jelikož vedle výslovného předpisu § 386., odst. 4. c. ř. s. usnesení návrhu na zajištění důkazu vyhovující nemůže opravným prostředkem vzato býti v odpor.

Nevadí, že usnesení to nevydal soud první, nýbrž až k stížnosti navrhovatelově soud rekursní, poněvadž ratio legis jest tu táž.

Zákon vychází totiž z úvahy, že provedením důkazu nemůže se odpůrci jeho způsobiti žádná škoda, jelikož vedle výslovného předpisu § 389. c. ř. s. může býti provedení důkazu během sporu doplněno neb opětováno a případné námitky, že provedení zajištěného důkazu nestalo se podle ustanovení, která platí pro provádění důkazu za rozepře, ocení rozhodující soud podle § 272. c. ř. s., jemuž také případně rozhodnutí o útratách zajištění důkazu dle zásad o útratách sporu, jejichž součástíku tvoří, v § 41. c. ř. s. vytčených.

Jelikož tytéž zásady platí i v tom případě, když rekursní soud, změniv zamítající usnesení soudu prvního, zajištění důkazu připustil, nutno bezvýmínečně ustanovení odstavce 4., § 386. c. ř. s. vztahovati i na ně.

Rekurs dovolací jest tedy nepřipustný, i slušelo jej vedle § 528. c. ř. s., když již první stolice tak neučinila, odmítnouti.

Neuplynuly-li od rozvodu manželství ještě 3 roky, ale aspoň 6 měsíců, netřeba zjišťovati nepřekonatelný odpor, ovšem ale potřeba k povolení rozluky z toho důvodu žádosti jednoho manžela souhlasu manžela druhého.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 10. února 1920, R I 53/20.)

První soud (zemský soud v Praze) zamítl žádost Aovu, aby manželství jeho s Bovou dle obřadu církve římsko-katolické dne 19. února 1906 uzavřené a usnesením zemského soudu ze dne 28. dubna 1917 prohlášené za rozvedené, bylo dle zák. ze dne 22. května 1919, č. 320 sb. z. a n. rozloučeno, poněvadž, ač jde o manželství před vydáním zákona č. 320 sb. z. a nař. z r. 1919 rozvedené, neuplynula od provedení rozvodu soudního dosud 3 leta a druhý manžel prohlásil, že s rozlukou nesouhlasí.

Druhý soud potvrdil rozhodnutí stolice své s poukazem na správné důvody jeho.

Nejvyšší soud stížnosti dovolací nevyhověl a rozhodnutí takto odůvodnil:

Jde o případ rozluky uvedený v §§ 15, 16a) zákona ze dne 22. května 1919, č. 320 sb. z. a n., o rozlukou manželství, jež rozvedeno bylo před platností citovaného zákona a to v době, od které do vydání zákona toho sice ještě ne 3 roky, ale více než 6 měsíců uplynulo.

Jest tedy přípustno domáhati se žádostí rozluky pro nepřekonatelný odpor.

Dlužno pak přihlédnouti, jak vymezil v takovém případě zákon působnost soudcovskou.

§ 16a) zmíněného zákona klade v té příčině podmínku rozluky, že oba manželé s rozlukou souhlasí a že soud nabyl konaným šetřením přesvědčení, že jde tu vskutku o takový odpor.

V odst. druhém téhož § 16., lit. a) dodává zákon, že, jde-li o manželství před působností tohoto zákona rozvedené, stačí, když soud nabude přesvědčení, že nejde o čin nerozvázný.

V druhé větě téhož druhého odstavce § 16., lit. a) cit. zák. stanoveno jest konečně, že není zapotřebí ani souhlasu druhého manžela, ani zjištění nepřekonatelného odporu, ani zjištění rozváznosti činu, uplynula-li od rozvodu manželství do působnosti zákona doba tří roků.

Již z tohoto doslovu zákona jest patrné, že v přítomném případě bez souhlasu druhého manžela rozluky povoliti nelze, neboť doba tří roků, jež činí souhlas ten zbytečným, od rozvodu ještě neuplynula. Kdyby zákon souhlas ten chtěl učiniti zbytečným i před uplynutím tříletí, byl by to na patřičném místě vyslovil. Váže-li ale zbytečnost souhlasu toho výslovně na uplynutí doby tříletí, jest na bilední, že souhlas ten zbytečným není, neuplynulo-li ještě ono tříletí, jako jest tomu v případě přítomném.

Pro případ přítomný jsou v § 16., lit. a), druhá věta podmínky rozluky jasně vymezeny, totiž souhlas obou manželů a zjištěný nepřekonatelný odpor.

Z první věty druhého odstavce § 16., lit. a) téhož zákona pak zcela jasně plyne, že jenom zjištění nepřekonatelného odporu pro případ přítomný (když 3 roky od rozvodu ještě neuplynuly) odpadá a že místo toho jest třeba jen zjištění rozvážnosti činu, totiž žádosti o rozluky, třeba s ní druhý manžel souhlasil.

Rekvisit souhlasu druhého manžela zůstává však touto první větou druhého odstavce § 16., lit. a) cit. zák. nedotčen, neboť rekvisit ten stává se zbytečným teprve v případě druhé věty druhého odstavce § 16., lit. a) zákona téhož, když totiž od rozvodu do platnosti zákona toho tři léta již uplynula, čehož v přítomném případě není.

Tento výklad zákona plynoucí z jeho jasného znění došel výrazu i v prováděcím nařízení ze dne 27. června 1919, č. 362 sb. z. a nař., jež zásadu tu ze slovního znění zákona vyvozenou zcela přesně formuluje (čl. II., odst. 5.) a tím úplně s ustanovením zákona se kryje.

Poznámka redakce: Stejně tak rozhodl nejvyšší soud dne 17. února 1920, č. R I 76/20 a 2. března 1920 R I 98/20.

Během jednání o namítané nepřislušnosti soudu může žalobce uplatniti ještě jiný důvod přislušnosti, než o který dle udání žaloby tuto opřel. — Převzetí (odevzdání) zboží, k založení přislušnosti dle § 87. a) j. n. požadovanému, nepřekáží, když žalovaný obchodník k poukazu objedmatele kupce zašle zboží osobě jiné.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 23. března 1920, R I 133/20.)

Proti žalobě podané firmou prot. A. v Č. Budějovicích na prot. firmu B. v Gmundenu o 7428 K u krajského soudu v Č. Budějovicích, opřené ohledně přislušnosti soudu o ustanovení § 88., odst. 2 j. n. vznesla žalovaná strana námitku nepřislušnosti soudu, jelikož faktury obdržela až po dojití zboží.

První soud přes to námitku zamítl, jelikož žalobce při ústním jednání opřel přislušnost dovolaného soudu o ustanovení § 87. a) j. n. a tato přislušnost soudu v přítomném případě jest dána.

Vrchní zemský soud vyhověl rekursu žalované firmy a žalobu pro místní nepřislušnost odmítl z těchto důvodů:

Právnem stěžuje si žalovaná, že první soud k její námitce nepřislušnosti uznal se místně přislušným.

Jednak první soud nesprávně použil zákona, že uznav uplatňování v žalobě jediný důvod místní přislušnosti, to jest forum faktury po rozumu § 88., odst. 2. j. n. za neexistentní, pustil se do uvažování přislušnosti po rozumu § 87. a) j. n., ačkoli žalobce opřel o tento důvod soudní přislušnost teprv při prvním líčení kontradiktorním, následovavším po prvním roce, a ačkoli teprve při tomto druhém roce přednesl fakta, jimiž opodstatňuje tento nový důvod přislušnosti. Po rozumu §§ 41., 42. a 43. j. n. a §§ 230., 239., 240., al. 1 c. ř. s. jsou pro přislušnost rozhodna udání žaloby a tam, kde soud k nepřislušnosti může míti zřetele jen po námitce strany žalované, musí v řízení před sborovými soudy námitka nepřislušnosti vznesena býti při prvním roce (§ 239. c. ř. s.), což oboje není možno, kde, jako tuto, žalobce důvod přislušnosti označí a fakty opřel teprv v pozdějším stadiu rozepře. Proto první soud k důvodu přislušnosti podle § 87., odst. a) j. n. neměl vůbec přihlížeti a ježto podle správného konstatování v naříkaném usnesení není důvod přislušnosti dle § 88., odst. 2 j. n., jehož se žalobce v žalobě dovolával, měl žalobu pro místní nepřislušnost odmítnouti.

I kdyby však přes to byl směl první soud zabývat se otázkou místní přislušnosti dle § 87. a) j. n., teprv opožděně uplatňované, byl by při správném nazírání z předléhajících listin došel k opačné konkluzi než se stalo, neboť z produkto-

vaných listin nevychází, že žalobce dodal zboží žalované, když nákladní listy znějí na jiného adresáta.

Nejvyšší soud vyhověl dovolací stížnosti a obnovil usnesení soudu prvního. Důvody:

Ve věcech sporných jest zkouseti přislušnost na podkladě údajů žaloby. Soudu i žalované straně má býti poskytnuta možnost, aby zaujaly stanovisko k údajům žaloby, přislušnost odůvodňujícím. Na tomto podkladě rozhodne soud, je-li přislušen, žalovaný pak, chce-li namítati nepřislušnost, učiní tak při prvním roce, po případě dříve, než se pustí v jednání o věci (§§ 239., 240., 441. c. ř. s.). Stalo-li se tak, jako jest tomu v daném případě, není pak žádné závady uplatňovati v jednání o námitce nepřislušnosti i jiný důvod přislušnosti než ten, jenž byl uplatněn v žalobě. Plyne to již z předpisu § 179. c. ř. s., nařizujícího soustředění a využití látky z důvodu procesní hospodárnosti. Výjimku tvoří ovšem přislušnost dle § 104. j. n., ježto jest úmluvu, přislušnost odůvodňující, předložiti již v žalobě. Právnem tedy řešil první soud otázku přislušnosti dle § 87. a) j. n.

Přislušnost ta jest skutečně dána, jak první soud případně dovodil. Objednávka je prokázána dopisem z 15. března 1919 a lístkem korrespondenčním z 22. března 1919, v nichž žalovaná prohlašuje, že trvá na dodání koupených čtyř vagonů a o dodání koupeného zboží upomíná.

Dodání ve smyslu úmluvy (dopis z 15. března 1919 přímo žalobcově odběrateli) jest prokázáno nákladními listy, jež se vztahují na fakturované zboží, dopisem z 23. března 1919, jímž žalovaná potvrzuje příjem účtu a prohlašuje, že dala k jeho dispozici tržovou cenu za dodané zboží, konečně dopisy z 23. dubna a 25. dubna 1919, v nichž žalobce žádá o neprodlené zaplacení a žalovaná sděluje, že je poukázána.

Předpoklady § 87. a) j. n. jsou tedy dány. Bylo proto stížnosti vyhověti.

ZE DNE.

Affidavit. K našemu článku pod tímto názvem uvedenému v posledním čísle »Č. Pr.« sděluje s námi jeden kolega, že měl v praxi 2 případy affidavitů pro americký úřad a že v případě druhém, kde byla věc velice nutna, použil dotyčný kolega formy osvědčení dle § 88. n. ř. tím způsobem, že uvedl v protokole, co dotyčná osoba vypovídala i projevuje náhled, že by strana mohla výpověď svou osvědčiti také přísahou a notář by o tom sepsal osvědčení dle § 88. n. ř. S postupem tímto nemůžeme souhlasiti, neboť § 88. n. ř. má na mysli osvědčování příběhů skutečných, když to má míti nějaký právní účinek. Přísaha složená před notářem však nemá nižádného právního účinku, ano není vůbec přísahou ve smyslu právním a notář může osvědčovati jen potud, pokud tu není zasahováno v obor působnosti úřadů k tomu zvláště povolaných a jen v mezích své přislušnosti. K osvědčování složených přísah notář však přislušným jistě není.

Reforma pozemková. V čísle 11. předešlého ročníku »Č. Pr.« zmínili jsme se o tom, že Spolek notářů československých stěžoval si u Pozemkového úřadu v Praze do vyhučování notářstva při provádění reformy pozemkové. Podání naše došlo příznivého vyřízení, neboť pozemkový úřad oznámil spolku našemu dne 26. dubna 1920, že »nikterak není zamýšleno opomíjení stavu notářského při provádění pozemkové reformy, že naopak počítá se se součinností tohoto veřejné důvěře požívajícího stavu při vyřizování komplikovaných právních poměrů k půdě velkostatkářské a že pozemkový úřad s povděkem přijímá nabídku součinnosti notářů«.

Sazba notářská. Neuvěřitelné zprávy docházejí nás o tom, jak vykládají soudové novou sazbu notářskou. Tak oznamuje nám jeden kolega, že okresní soud ve V. přisuzuje při jednoduchých pozůstalostech pouze odměnu dle sazby pol. C 10 d za celé projednání, počítaje v to veškeré vedlejší práce: psaní, dopisy, předvolání, záznamy, lustra a pochůzky a že dokonce krajský soud stížnost do toho zamítá a přisouzení to potvrzuje. Děje se to proti výslovnému předpisu § 4. a 6. nař. ze dne 30. ledna 1920, čís. 62, jakož i proti sazebním pol. za jednotlivé tyto práce manipulační stanoveným. Poněvadž tu není možno dále si stěžovati, míní výkonný výbor podati v té příčině pamětní spis ministerstvu spravedlnosti, i prosíme všechny pány